

TOETS NIEUWE OPLEIDING

WO-MASTER EDUCATIEVE MASTER
PRIMAIR ONDERWIJS (JOINT DEGREE)

Vrije Universiteit Amsterdam, penvoerder,
Universiteit van Amsterdam en Universiteit
Leiden

ADVIESRAPPORT
3 december 2021

Inhoud

1	Procedure TNO	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
2.1	Algemene gegevens	4
2.2	Profiel.....	4
2.3	Panel.....	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten	6
5	Aanbevelingen	7
6	Beoordeling.....	8
6.1	Standaard 1: Beoogde leerresultaten	8
6.2	Standaard 2: Onderwijsleeromgeving.....	9
6.3	Standaard 3: Toetsing	13
6.4	Beoordeling Joint degree	16
6.5	Beoordeling studieduurverlenging.....	16
6.6	Graad en CROHO-onderdeel.....	16

1 Procedure TNO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een (online) locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instellingen	: Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Universiteit Leiden
Opleiding	: wo-master Educatieve Master Primair Onderwijs (joint degree)
Variant	: voltijd
Graad	: Master of Science
Locaties	: Amsterdam, Leiden
Studieomvang	: 120 EC ²
CROHO ³ -onderdeel	: onderwijs

2.2 Profiel

De nieuwe opleiding Educatieve Master Primair Onderwijs (EMPO) is een tweejarige wetenschappelijke masteropleiding (120 EC) die is ontwikkeld als een joint degree programme door drie universiteiten in Amsterdam en Leiden: Vrije Universiteit Amsterdam (VU), Universiteit van Amsterdam (UvA) en Universiteit Leiden (LEI). De VU is de penvoerder van de opleiding. De opleiding wordt aangeboden door de Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen van de VU, de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de UvA en de Faculteit der Sociale Wetenschappen van LEI. Met de Educatieve Master Primair Onderwijs (EMPO) bieden deze universiteiten tezamen een nieuwe opleidingsroute aan die moet bijdragen aan het vergroten van het aantal academische leerkrachten in het primair onderwijs.

2.3 Panel

Samenstelling

1. Prof. dr. Theo Wubbels (*voorzitter*);
2. Drs. Liesbeth Van den Berg-Hardenbol;
3. Drs. Karin van Weegen MPM;
4. Prof. dr. Adrie Visscher;
5. Bas Bernaards (*student-lid*).

Ondersteuning

- Astrid Koster, secretaris
- Thomas de Bruijn, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

Locatiebezoek (online)

27 september 2021

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de tweejarige wo-master Educatieve Master Primair Onderwijs (joint degree) van de Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Universiteit Leiden. De opleiding voldoet aan de drie standaarden van het NVAO-kader voor de beperkte toetsing. Ook voldoet de opleiding aan de criteria voor een joint degree programme: de EMPO-opleiding wordt duidelijk gedragen door drie instellingen. Tot slot voldoet de EMPO-opleiding aan de eisen voor een studieduurverlenging. Het is naar het oordeel van het panel onmogelijk om in een eenjarig programma zowel een volwaardig masterdiploma als een onderwijsbevoegdheid voor het primair onderwijs te behalen.

De EMPO-opleiding heeft een inhoudelijke meerwaarde ten opzichte van bestaande lerarenopleidingen. Met het aanboren van een nieuwe groep studenten probeert de instelling bij te dragen aan het verminderen van het tekort aan leraren. De doelstelling van de opleiding is uitdagend en ambitieus: studenten ronden de opleiding af op masterniveau en behalen daarnaast een lesbevoegdheid als leerkracht primair onderwijs. Het werkveld heeft een actieve inbreng gehad in het ontwerp van de opleiding.

Het curriculum komt op logische wijze voort uit de doelstellingen van de opleiding. Hierin is voldoende aandacht voor zowel onderwijs op wetenschappelijk masterniveau als het functioneren als leerkracht in de (onderwijs)praktijk. De toetsing van de opleiding sluit aan bij de doelstellingen en de twee eindwerken zijn een passend sluitstuk van deze EMPO-opleiding. De theorie en praktijk kunnen in de ogen van het panel meer worden geïntegreerd in het handelen van de student. De afstemming met het werkveld en tussen instituutopleider en schoolopleider vraagt ook nog aandacht. De onderdelen die nu in de drie specialisaties zijn opgenomen zorgen voor een duidelijke verdieping. Delen van deze onderdelen zouden wellicht voor alle studenten beschikbaar moeten zijn. Het panel adviseert daarom de omvang van de specialisaties te heroverwegen. Het docententeam heeft zowel voldoende wetenschappelijke expertise als ervaring in het primair onderwijs. De diversiteit in het docententeam kan worden verbreed.

De opleiding borgt de kwaliteit van de opleiding goed. De examencommissie is nog maar kort in functie, maar heeft al belangrijke stappen gezet. De examencommissie heeft zichtbaar potentie om na de start van de opleiding goed te functioneren en zal actief de toetsing en het eindniveau van de opleiding en de afgestudeerden bewaken. De opleiding zal het voorgestelde beoordelingsinstrument verder valideren en dit gebruiken voor de beoordeling van studenten in de stage.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	voldoet
3 Toetsing	voldoet
Eindoordeel	positief

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. **Ambitieuus** – De doelstelling om in twee jaar studenten op te leiden met zowel een wo-masteropleiding als een onderwijsbevoegdheid voor het primair onderwijs getuigt van ambitie.
2. **Adaptieve experts** – De opleiding positioneert zich als een opleiding die studenten opleidt tot academische leerkrachten met adaptieve expertise in een heldere maatschappelijke context.
3. **Opbouw competenties** – In de opleiding is een duidelijke opbouw in de competenties aangebracht.
4. **Toetsing stage** – De toetsing van de stage is inzichtelijk en laat duidelijk een opklimmend beheersingsniveau van de vaardigheden zien.
5. **Betrokkenheid werkveld** – Het werkveld laat zien actief betrokken te zijn bij de opleiding.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Beroepsbeeld – Werk het beroepsbeeld helderder uit, zodat het meer in detail duidelijk is waartoe de opleiding haar studenten opleidt.
2. Integratie theorie en praktijk – Concretiseer de koppeling tussen theorie en praktijk in de intervisiebijeenkomsten, waaronder het element van evidence-informed onderwijs.
3. Pedagogische opdracht – Expliciteer en concretiseer de pedagogische opdracht als een van de bekwaamheidseisen.
4. Specialisatie – Heroverweeg de keuze voor studenten om zich vergaand te specialiseren, en onderzoek de optie om alle studenten een gedeelte van de verdieping uit de specialisaties relevant voor het dagelijks functioneren als leerkracht aan te bieden.
5. Instroom – Maak duidelijk hoe de opleiding omgaat met verschillen in instroom, de beoogde groep studenten is immers divers: vanuit alle bachelor-studierichtingen van de gedrags- en maatschappijwetenschappen.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Profiel en werkveld

De Vrije Universiteit, de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden willen met de masteropleiding Educatieve Master Primair Onderwijs (EMPO) academische professionals opleiden die zich als academische leraar in het primair onderwijs evidence-informed en met passie inzetten voor de uitdagingen waarvoor de samenleving staat. Met het aanboren van een nieuwe groep studenten probeert de instelling bij te dragen aan het verminderen van het tekort aan leraren. De drie universiteiten beschouwen het als hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de oplossing van dit probleem.

De opleiding kent een duidelijke doelstelling: na het afronden van de EMPO voldoen studenten zowel aan het wetenschappelijk georiënteerde masterniveau als aan de wettelijke bekwaamheidseisen voor leraren in het primair onderwijs. Als afgestudeerde academisch geschoolde leraren zijn studenten in staat om vanuit specialistische en wetenschappelijke kennis en expertise bij te dragen aan onderwijsverbetering op microniveau (de klas) en op mesoniveau (de school), met oog voor verschillen en veranderende contexten. Kenmerkend voor afgestudeerden is hun adaptieve expertise. Adaptieve experts zijn in staat om vanuit hun kritische houding zorgvuldige afwegingen te maken tussen het behouden van wat werkt (efficiëntie) en het incorporeren van nieuwe waardevolle inzichten in het bestaande repertoire (innovatie).

De EMPO-opleiding is ontwikkeld in nauwe samenwerking met schoolbestuurders uit de regio. Daarnaast zijn leden van de Beroepsvereniging voor Academics in het Basisonderwijs (BAB) vanaf de start betrokken bij de ontwikkeling van de EMPO. Het werkveld heeft een actieve inbreng gehad bij de totstandkoming van de opleiding. Het panel is hierdoor van oordeel dat de doelstelling van de opleiding aansluit bij de wensen van het werkveld en bij de ontwikkelingen in dat veld. De relaties met het werkveld kennen bovendien een stevige basis. Het gesprek dat het panel tijdens de visitatie met het werkveld had, was op dit punt zeer overtuigend.

Beoogde leerresultaten

De opleiding kent acht eindtermen die adequaat voortkomen uit het doel en de visie van de opleiding, de Dublin-descriptoren, de wettelijke bekwaamheidseisen voor leraar in het primair onderwijs en de door het beroepenveld geformuleerde behoefte aan meer academisch geschoolde leraren. Het panel vindt de eindtermen van de EMPO-opleiding overtuigend en uitdagend. Naast deze eindtermen heeft de opleiding ook een kader voor adaptieve expertise ontwikkeld. Het niveau van de eindtermen is voldoende. Het wetenschappelijk masterniveau

van de opleiding komt tot uiting in de eindkwalificaties die voldoen aan nationale en internationale standaarden, zoals NLQF/EQF niveau 7.

De beoogde leerresultaten zijn naar het oordeel van het panel zorgvuldig en precies uitgewerkt: ze zijn passend voor het eindniveau van de masteropleiding en worden zichtbaar gedragen door het hele team. Ook zijn deze leerdoelen voldoende beroeps- en praktijkgericht.

Conclusie

Alles overziend vindt het panel dat de opleiding een grote inhoudelijke meerwaarde heeft. De beoogde leerresultaten waarborgen dat afgestudeerden zowel voldoen aan de eindkwalificaties van een wetenschappelijk georiënteerde masteropleiding als aan de wettelijke bekwaamheidseisen voor een leerkracht primair onderwijs. De contacten met het werkveld uiten zich in een actieve betrokkenheid, waardoor de EMPO-opleiding in voldoende mate aansluit bij de wensen van het werkveld.

6.2 **Standaard 2: Onderwijsleeromgeving**

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Opzet en inhoud

De EMPO is een tweejarige, voltijdse opleiding op wetenschappelijk masterniveau. Het curriculum beslaat twee jaar van elk 60 EC. Inhoudelijke afstemming tussen vakcoördinatoren vindt plaats door leerlijnteamen die adviseren aan de opleidingsdirecteur over de cursussen en leerdoelen in de leerlijn en over de evaluatie van het gegeven onderwijs. De opleiding heeft de beoogde leerresultaten en de leerdoelen op een passende wijze uitgewerkt in het curriculum. Het programma is ontworpen volgens het principe van constructieve alignment: er is sprake van een doorwrochte samenhang tussen de eindtermen, de leerdoelen en de toetsing.

De opleiding bestaat uit drie leerlijnen: de leerlijn Profilering (24 EC), de leerlijn Onderwijsonderzoek (24 EC) en de leerlijn Onderwijspraktijk (72 EC). De leerlijn Onderwijspraktijk bevat de onderdelen Pedagogisch en Didactische Principes. De drie leerlijnen dekken ieder een deel van de eindtermen van de opleiding, waarbij is gelet op inhoudelijke continuïteit, toenemende zelfstandigheid en toenemende complexiteit. In elk van de leerlijnen is aandacht voor het opbouwen van repertoire, het analyseren en innoveren van het eigen handelen en de onderwijspraktijk, en de communicatie daarover.

Binnen de leerlijn Profilering kiezen studenten vanuit hun wetenschappelijke achtergrond en persoonlijke interesse in een deelgebied van de pedagogiek of onderwijskunde voor een van de volgende specialisaties: (A) Leerproblemen, (B) Leerprocessen en leeromgevingen, of (C) Onderwijskundig leiderschap en onderwijsinnovatie. De onderdelen die nu in de drie

specialisaties zijn opgenomen zorgen voor een duidelijke verdieping. Delen van deze onderdelen zouden wellicht voor alle studenten in het basiscurriculum beschikbaar moeten zijn. Het panel adviseert daarom de omvang van de specialisaties te heroverwegen.

In de leerlijn Onderwijspraktijk ontvangen studenten in de onderdelen Pedagogisch en Didactische Principes voldoende inhoudelijke bagage voor het pedagogisch handelen. Studenten lopen in de leerlijn Onderwijspraktijk vanaf week drie van het eerste semester twee jaar lang stage op een of twee scholen voor primair onderwijs. Ze worden zoveel mogelijk in tweetallen op een stageschool ingedeeld, met ieder een eigen klas, zodat zij enerzijds eigen verantwoordelijkheid hebben en anderzijds van en met elkaar kunnen leren binnen de school. De organisatie van de stage is adequaat, er zijn voldoende stage-uren ingeroosterd, studenten worden door academische schoolleiders begeleid en de bijbehorende eindtermen kunnen worden bereikt.

Op de stagescholen wordt gewerkt met stage-opdrachten. Deze opdrachten kennen een heldere opzet, die op de stagescholen kan worden aangepast. Het panel is hier positief over. Het panel stelt vast dat studenten in de regel slechts op één stage-adres worden geplaatst. Daardoor krijgen de studenten wel de kans de aangeleerde vaardigheden te verdiepen, maar doen zij beperkt ervaring op met verschillende contexten. Het panel meent dat het leerproces van de studenten hierdoor niet wordt gehinderd, maar adviseert nog eens te onderzoeken om studenten van de EMPO-opleiding tijdens hun opleiding altijd op minimaal twee stage-adressen stage te laten lopen, om de ervaring in verschillende contexten te vergroten.

Het panel is van mening dat de beroepsgerichte oriëntatie van de opleiding duidelijk zichtbaar is. De leerlijn Onderwijspraktijk biedt studenten de nodige kennis, vaardigheden, ervaring en ingrediënten voor een adequate beroepshouding aan en bereiden hen goed voor op functioneren als leerkracht in het primair onderwijs.

Wetenschappelijk verantwoord praktijkgericht onderzoek is volgens het panel goed in de leerlijn Onderwijsonderzoek verweven. Alle modules kennen zowel praktische als theoretische elementen. De theorie over evidence-informed handelen kan nog beter vertaald worden in het functioneren van studenten. Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequate onderzoeksomgeving. Op deze wijze is de opleiding in staat om praktijkgericht onderzoek ook daadwerkelijk in de opleiding vorm te geven.

Het panel constateert dat de samenhang in het programma sterk is. De periodes sluiten op elkaar aan en in het programma is een duidelijke opbouw aangebracht in de competenties, die in het aanvraagdossier beschreven is. De opleiding creëert, mede door de samenhang, een intensieve en inspirerende leeromgeving. De onderwijsvormen passen goed in het programma. Tijdens de intervisiebijeenkomsten reflecteren studenten op hun praktijkervaringen met als doel het eigen handelen in praktijksituaties te begrijpen, kritisch te analyseren en onderbouwd te verbeteren. De uitwerking van de intervisiebijeenkomst noemt het panel echter wat mager. Er wordt veel aandacht aan de intervisie besteed, maar het aantal te bespreken onderwerpen is beperkt omdat dit alleen op het handelen in de stage is gericht. De intervisie kan nog aan waarde winnen door de theorie uit de leerlijn Onderwijsonderzoek en de praktijk uit de leerlijn Onderwijspraktijk meer met elkaar te verbinden. Met de zichtbare kwaliteit van de begeleiders en de begeleiding is het goed mogelijk dit te realiseren.

Het studiemateriaal dat het panel heeft ingezien, kenmerkt zich door een adequaat niveau. In de opleiding leren studenten voldoende vakinhouden en vakdidactiek en leren ze de kerndoelen en wettelijke referentieniveaus op deze domeinen voldoende te realiseren. De vakinhoudelijke basis voor andere vakken dan Taal en Rekenen, kan wel versterkt worden. Het panel stelt vast dat de beoogde inhoud en het niveau van de samenhangende programmaonderdelen adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de beoogde leerresultaten.

Engelstalig onderwijs

De instelling geeft aan dat een aantal cursussen die horen bij bestaande masteropleidingen van de VU, de UvA en de Universiteit Leiden in het Engels worden aangeboden. De instellingen betogen dat deze cursussen, inclusief de taalvaardigheid Engels van de docenten in de betreffende cursussen, deel uitmaken van reeds geaccrediteerde wetenschappelijk georiënteerde masteropleidingen. Verder verwacht de opleiding van de EMPO-studenten, die een wetenschappelijk georiënteerde bacheloropleiding hebben afgerond, dat zij in staat zijn om literatuur in het Engels te lezen en Engelstalige colleges te volgen. Het panel heeft de Engelstalige vakken bekeken en onderschrijft de argumentatie van de opleiding. De opleiding heeft daarnaast voldoende aandacht voor de Engelse taalvaardigheid van docenten.

Docenten en begeleiding

De cursussen worden verzorgd door experts vanuit de drie universiteiten (zie ook hoofdstuk 6.4) die voldoende gekwalificeerd zijn voor het verzorgen van het onderwijs in de masteropleiding. Het gedreven en enthousiaste team heeft als geheel zowel inhoudelijke expertise op het gebied van de onderwijspraktijk, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsing (door de BKE-certificering), didactiek en onderzoeksvaardigheden. Vrijwel alle docenten beschikken over een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO). Een aantal van hen is tevens in het bezit van de Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO). Vrijwel alle docenten onderhouden contact met het werkveld. Uit evaluaties en visitaties blijkt dat studenten en alumni het onderwijs en de deskundigheid en betrokkenheid van docenten uit de deelnemende opleidingen hoog waarderen, aldus de opleiding. Het panel bevestigt dit, maar vraagt wel aandacht voor de beperkte diversiteit in het docententeam en adviseert deze op meerdere fronten (waaronder de genderdiversiteit) te verhogen.

Om het academische niveau van de stage te waarborgen, lopen studenten van de EMPO stage op stagescholen die onderdeel zijn van academische opleidingsscholen, naar het model van de Universitaire Pabo van Amsterdam (UPvA, verbonden aan de UvA). Daarbij wordt gewerkt met instituutopleiders (docenten aan de universiteit) die nauw samenwerken met academische schoolopleiders (bovenschools) en academische schoolmentoren (stagebegeleiding in de school). Studenten worden op de opleidingsscholen adequaat begeleid door academische schoolopleiders en schoolmentoren. De opleiding zorgt er op deze manier voor dat studenten op een passende school stage kunnen lopen. De opleiding heeft ook zichtbaar aandacht voor de opleiding van de begeleiders in de stagescholen. Het panel waardeert dit.

Het panel is van oordeel dat de opleiding de begeleiding in alle fasen van de opleiding op een goede manier heeft vormgegeven. De begeleiding past bij de didactische visie van de opleiding. Wel is er in samenwerking met de stagescholen, aandacht nodig voor afstemming

met het werkveld en tussen instituutsopleider en schoolopleider, zodat voor iedereen de verwachtingen nog duidelijker zijn. De opleiding geeft studenten veel feedback. De uitwerking van de feedback en feed forward kan nog worden verstevigd door deze explicieter te koppelen aan de eindtermen. Om de relatie tussen theorie en praktijk te benadrukken zou bovendien naast of gezamenlijk met een schoolopleider ook iemand vanuit de onderzoeksbegeleiding studenten kunnen begeleiden. Het panel heeft naar tevredenheid gezien dat de opleiding de aanbeveling van de examencommissie heeft overgenomen om de academisch schoolopleider adequaat te betrekken bij de training van schoolmentoren en de instituutsopleiders.

Instream en voorzieningen

De EMPO-opleiding hanteert passende instroomeisen en is toegankelijk voor studenten die een lesbevoegdheid voor het primair onderwijs willen behalen en reeds in het bezit zijn van een wo-bachelordiploma of een wo-masterdiploma in de sector Gedrag en Maatschappij. Vanaf januari 2023 wordt er een premaster van tenminste 50 EC aangeboden voor bachelor studenten uit andere sectoren en het hbo met cursussen over methoden, statistiek en academisch schrijven. Met ingang van cursusjaar 2023-2024 zijn ook studenten met een hbo-bachelordiploma in de sector Gedrag en Maatschappij toelaatbaar. Zij volgen eerst een premaster van tenminste 50 EC. Voor studenten van bachelor- of masteropleidingen uit een andere sector dan de sector Gedrag en Maatschappij kan de toelatingscommissie besluiten tot toelating eventueel na het volgen van de premaster. De decanen van de drie faculteiten stellen gezamenlijk een toelatingscommissie in.

Het panel constateert dat de opleiding een diverse doelgroep wil aanspreken. Dit kan zorgen voor een waardevolle, gedifferentieerde samenstelling van de groep deelnemers waardoor studenten kunnen leren van elkaar. De opleiding maakt echter nog weinig helder hoe zij omgaat met de diverse instroom qua discipline achtergrond. Het panel adviseert dan ook per toelaatbare opleiding aan te geven hoe de opleiding kan aansluiten bij de desbetreffende groep studenten. Dit voorkomt aansluitingsproblemen en verbetert de kans om de beoogde efficiëntie om in twee jaar studenten op te leiden tot een wetenschappelijk georiënteerde, masteropgeleide professional met een lesbevoegdheid voor het primair onderwijs, daadwerkelijk te realiseren.

Het panel stelt tot slot tevreden vast dat de opleiding potentiële studenten adequaat zal voorlichten over de zwaarte en de verwachtingen van de tweejarige masteropleiding en dat hierdoor het programma ondanks de intensiteit studeerbaar is voor de ingestroomde studenten.

De drie universiteiten hebben allen de beschikking over (een deel van de) voorzieningen, waaronder collegezalen, werkgroepzalen, tentamenruimtes, werkplekken en de bibliotheek. Studenten kunnen gebruikmaken van de studentenhuisvestigingsfaciliteiten van de VU. Binnen de stagescholen worden studenten in staat gesteld om van specifieke faciliteiten als digitale lesborden en studentvolgsystemen gebruik te maken. De voorzieningen sluiten voldoende aan op de specifieke aspecten voor een opleiding in het onderwijs.

Conclusie

Het panel vindt dat de opleiding een adequaat programma heeft ontwikkeld dat een passende uitwerking geeft aan de beoogde leerresultaten en dat aan de eisen en

verwachtingen van het werkveld voldoet. De samenhang is in orde en theorie en praktijk komen in voldoende mate voor in de opleiding. De onderdelen die nu in de drie specialisaties zijn opgenomen zorgen voor een duidelijke verdieping. Delen van deze onderdelen zouden wellicht voor alle studenten beschikbaar moeten zijn. Het panel adviseert daarom de omvang van de specialisatie te heroverwegen. De theorie en praktijk kunnen meer worden geïntegreerd in het handelen van de student door deze sterker te betrekken bij de intervisie in de leerlijn Onderwijspraktijk. Docenten beschikken over voldoende expertise. De diversiteit in brede zin van het docententeam kan worden vergroot.

6.3 **Standaard 3: Toetsing**

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het toetsysteem

De EMPO-opleiding volgt het toetskader van de VU, dat recent herzien is en het facultaire toetsbeleid van de Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen van de VU. Uitzondering hierop zijn de profileringscursussen die door de UvA en de Universiteit Leiden worden gegeven. Daarvoor geldt het toetsbeleid van de opleiding waar de betreffende cursus onder valt, zoals is vastgelegd in de Onderwijs- en Examen Regeling (OER) van de opleiding. Het systeem van toetsing is adequaat beschreven. Opleidings specifieke aspecten van toetskwaliteit en een toetsprogramma worden vervolgens beschreven in een toetsplan, dat voor studenten inzichtelijk is.

De informatievoorziening aan studenten over de eisen, leerdoelen, toetsing, toetscriteria en weging is in orde en is te vinden in de cursushandleidingen. Studenten worden daarin geïnformeerd over de eisen die in de verschillende cursussen aan hen worden gesteld. Aanvullend op de eisen uit de cursushandleiding bevat de Onderwijs- en Examenregeling (OER) nadere informatie over de toetsing.

Toetsing en beoordeling

Het panel stelt vast dat de toetsing aansluit op de beoogde leerresultaten. De leerdoelen zijn adequaat geformuleerd in termen van concreet waarneembaar gedrag, passend bij het niveau van de opleiding en aansluitend bij de beheersingsniveaus van de taxonomie van Bloom. Het panel signaleert ook dat de beheersing van de bekwaamheidseisen voor de lesbevoegdheid in een opklimmende moeilijkheidsgraad is geoperationaliseerd. De beoordelingscriteria van de toetsen sluiten zichtbaar aan op de leerdoelen. De opleiding zet een variatie aan toetsen in, ook samengesteld volgens het principe van constructive alignment. Het panel concludeert op basis van de gesprekken en op basis van het bestuderen van een aantal toetsen en de beoordelingscriteria dat de kwaliteit van de toetsing voldoende is. De expliciete toetsing van de vakinhoud die benodigd is voor een leerkracht basisonderwijs is onlangs versterkt, heeft het panel naar tevredenheid vastgesteld.

Voor de stage gaat de opleiding werken met gevalideerde lesformulieren. De transparantie van de inhoud van de rubrics van de stagebeoordeling kan wel worden verbeterd. De

betrokken docenten moeten nog worden geïnstrueerd over het gebruik van deze formulieren. Het panel adviseert de opleiding in dit licht om de verwachtingen die zij heeft van de beoordelingen van de beoordelaars beter uit te spreken. Voor veel docenten is het immers nieuw om studenten om de tien weken te beoordelen. De examencommissie heeft tijdens de visitatie aangegeven dat zij een bijdrage zal leveren in het trainen van beoordelaars. Het panel is hier positief over.

In de toetsing staat de ontwikkeling van adaptieve expertise aan de hand van deliberate practice en hands-on opdrachten centraal. De prestaties van studenten koppelt de opleiding in voldoende mate aan hen terug. De opleiding zet formatieve toetsing in om het leerproces van de studenten te ondersteunen en een leercultuur te creëren waarin ruimte is om te experimenteren en van elkaar te leren. Het panel is van mening dat de opleiding in ruime mate feedback inzet en waardeert de aandacht voor formatieve evaluatie, naast de summatieve toetsing aan het eind van elke module. Door docentfeedback, peer-feedback en zelfevaluatie aan de hand van rubrics waarin beoordelingen per beoordelingscriterium op verschillende niveaus zijn uitgewerkt, krijgen studenten adequaat inzicht in hun ontwikkeling in relatie tot de leerdoelen. Dit geldt voor zowel de mastergerelateerde leerdoelen als de bekwaamheidseisen voor een leerkracht primair onderwijs. Ook in de (school)praktijk worden studenten adequaat ondersteund in hun leerproces. De rubric die beoordelaars als instrument gebruiken om de mate van beheersing van de bekwaamheidseisen tijdens de stage vast te stellen (zie ook standaard 2) zou, op aanraden van de examencommissie, nog wel verder gevalideerd moeten worden.

Bij de beoordeling worden werkstukken gecontroleerd op plagiaat met behulp van daarvoor bestemde software. Wanneer plagiaat wordt vastgesteld, beslist de examencommissie over de sanctie.

Het afstuderen

Het eindniveau van de studenten wordt beoordeeld aan de hand van twee eindwerken: de stagebeoordeling en de masterthese. Hiermee worden alle eindtermen getoetst, zowel de wetenschappelijke mastergerichte eindtermen als de bekwaamheidseisen voor een leerkracht primair onderwijs.

De masterthese vormt samen met het onderzoeksvoorstel (samen 15 EC) de afsluiting van de leerlijn Onderwijsonderzoek. Onder individuele begeleiding verrichten studenten het onderzoek zoals beschreven in het onderzoeksvoorstel. Het onderzoek wordt gerapporteerd in de vorm van een wetenschappelijk verantwoord praktijkgericht onderzoeksartikel, zoals die bijvoorbeeld gepubliceerd zou kunnen worden in Pedagogische Studiën. Er wordt van studenten, in vergelijking met de bachelorthese van een reguliere opleiding tot leraar primair onderwijs, een grote mate van zelfstandigheid verwacht. Ook is de problematiek complexer en moeten studenten laten zien dat ze kunnen omgaan met informatie die minder zeker, onvolledig of niet eenduidig is. Bij het afstudeeronderzoek besteden studenten expliciet aandacht aan de wijze waarop draagvlak voor innovatie wordt gecreëerd bij de schoolleiding en het lerarenteam.

De stagebeoordeling vormt de afsluiting van de leerlijn Onderwijspraktijk. De beoordeling bestaat uit een beoordeling van de 12 taken die de bekwaamheidseisen representeren en schriftelijke wetenschappelijke onderbouwing door de student van het handelen in de

praktijk. De academische schoolopleider en instituutopleider voeren de beoordeling in overleg met de schoolmentor uit.

Het panel acht het afstuderen passend voor de opleiding. Het afstuderen van de opleiding is volgens het panel adequaat opgezet: het masterniveau en de wettelijke bekwaamheidseisen kunnen door studenten in de twee soorten eindwerken voldoende worden bereikt. De beoordelingsformulieren maken het mogelijk dat de masterthese en het stageverslag navolgbaar beoordeeld worden. Ook de verantwoording van de beoordeling krijgt in de beoordelingsformulieren voldoende aandacht.

Kwaliteit en borging

De opleidingsdirecteur en de examinatoren zijn samen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing. Voor de EMPO wordt één opleidingscommissie ingesteld met taken en bevoegdheden zoals omschreven in de Wet op het hoger onderwijs (WHW). In de opleidingscommissie nemen drie docenten en drie studenten zitting. Alle drie betrokken faculteiten leveren één docentlid aan. Deze procedure acht het panel adequaat.

De examencommissie is samengesteld uit medewerkers van de drie universiteiten. De examencommissie borgt deze kwaliteit adequaat. Alle examinatoren zijn tenminste in bezit van een BKO en zijn als vakcoördinator nauw betrokken bij de uitvoering van het onderwijs. Het panel acht dit positief. De examencommissie heeft aan het panel tijdens de visitatie aangegeven op welke manier zij de kwaliteit van de eindwerken structureel en actief zal borgen. Het panel heeft waardering voor de professionaliteit van de examencommissie en stelt vast dat de opleiding goede maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing, waaronder het eindniveau, te borgen.

Hoewel de examencommissie nog maar sinds kort in functie is, is de inhoud van de plannen goed te noemen. Het toetsbeleidsplan dient nog verder ontwikkeld te worden. De examencommissie heeft tijdens de visitatie aangegeven dat zij nog zal bijdragen aan het ontwikkelen van een toetsbeleidsplan dat op basis van het model van de Vrije Universiteit zal worden opgezet. In dit toetsbeleidsplan beschrijft de examencommissie de wijze van kalibratie en het nemen van steekproeven voor de eindwerken. Het panel vindt de aanzet voor het nieuwe toetsbeleidsplan in orde en vertrouwt er door de maatregelen van de examencommissie op dat het toetsbeleidsplan voor de start van de opleiding afgerond is. Met instemming heeft het panel vernomen dat de examencommissie heeft geadviseerd om alle thesebegeleiders (naar analogie van de stagebegeleiders) één of twee keer per jaar met elkaar de beoordelingscriteria van de EMPO-thesen te laten kalibreren. Dit zorgt ervoor dat de consistentie tussen de beoordelaars van de drie universiteiten vergroot wordt.

Conclusie

Het toetsprogramma is in orde en de toetsing sluit aan op de beoogde leerresultaten. Het afstuderen dat bestaat uit een theoretisch en een praktisch eindwerk, past goed bij de doelstelling en het niveau van de opleiding. De beoordelingscriteria van de toetsen sluiten zichtbaar aan op de leerdoelen. Dit geldt voor zowel de wetenschappelijke mastergerichte leerdoelen als de bekwaamheidseisen voor een leerkracht primair onderwijs. De examencommissie heeft zichtbaar potentie om goed te functioneren en zal actief de toetsing en het eindniveau van de opleiding bewaken. De opleiding zal het voorgestelde

beoordelingsinstrument verder valideren en deze gebruiken voor de beoordeling van de mate waarin studenten de bekwaamheidseisen in de stage beheersen.

6.4 Beoordeling Joint degree

De EMPO-opleiding is ontwikkeld als een joint degree programme door drie universiteiten: Vrije Universiteit Amsterdam (VU), Universiteit van Amsterdam (UvA) en Universiteit Leiden (LEI). De eindverantwoordelijkheid voor de opleiding berust bij de decanen van de betrokken faculteiten gezamenlijk. Afspraken rond financiën, organisatorische en logistieke samenwerking zijn vastgelegd in een gezamenlijke samenwerkingsovereenkomst en een financieel convenant. Het opleidingsdirecteurschap ligt bij de penvoerende universiteit, de Vrije Universiteit.

De decanen zijn gezamenlijk eindverantwoordelijk voor de inhoud en de samenhang van het curriculum en de inzet van het personeel op voorstel van de opleidingsdirecteur. De opleidingsdirecteur is verantwoordelijk voor de coördinatie van de inhoud van en samenhang in het curriculum en voor het jaarverslag en legt jaarlijks verantwoording af aan de decanen van de betrokken faculteiten. De opleidingsdirecteur wordt voorgedragen door de penvoerder en benoemd door de decanen van de betrokken faculteiten.

De ontwikkeling van het curriculum, de inhoud van de cursussen en de verzorging van het onderwijs worden gelijkmatig verdeeld over de drie faculteiten. In alle leerlijnteamen zijn experts van de drie betrokken universiteiten vertegenwoordigd, aangevuld met academische schoolopleiders uit de opleidingsscholen voor het leerlijnteam Onderwijspraktijk. Het panel vindt dit een goede inrichting van de afstemming.

De inspanningen voor het verzorgen van de verplichte cursusonderdelen en de begeleiding van stages en scripties worden gelijkmatig verdeeld over de drie instellingen door de opzet van het onderwijsprogramma. Voor de specialisaties wordt gestreefd naar een evenwichtig en een in omvang vergelijkbaar aanbod van cursussen tussen de drie faculteiten. De samenwerking wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij een te grote disbalans worden hierover eventueel aanvullende afspraken gemaakt.

Het panel is van oordeel dat de EMPO-opleiding duidelijk door drie instellingen wordt gedragen. Niet alleen op papier, maar ook in de dagelijkse praktijk wordt de expertise van personen uit de drie betrokken instelling ingezet. De voorwaarden voor een joint-degree programme worden hiermee voldoende afgedekt.

6.5 Beoordeling studieduurverlenging

Studenten van de nieuwe EMPO-opleiding volgen een tweejarig masterprogramma van 120 EC. De opleiding heeft tijdens de visitatie beargumenteerd waarom de reguliere eenjarige duur (60 EC) van een masterprogramma verlengd is met een jaar tot een tweejarig programma van 120 EC. In de ogen van de opleiding is het niet haalbaar om in één jaar zowel aan alle eisen voor het masterniveau te voldoen als een volledige onderwijsbevoegdheid voor het primair onderwijs te behalen. Hiervoor dient een omvangrijk deel praktijkleren in de opleiding te worden opgenomen. Ook het panel acht het onmogelijk om in één jaar alle

beoogde leerresultaten te realiseren. Het panel stemt dan ook in met de studieduurverlenging tot 120 EC.

6.6 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Science. Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: onderwijs.

Afkortingen

Ba	bachelor
BAB	Beroepsvereniging voor Academics in het Basisonderwijs
BKO	Basiskwalificatie Onderwijs
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
DLO	Digitale Leeromgeving
EC	European Credits (studiepunten)
ELO	Elektronische Leeromgeving
EMPO	Educatieve Master Primair Onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs
LEI	Universiteit Leiden
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	onderwijs- en examenregeling
PDP	Pedagogisch en Didactische Principes
TNO	Toets nieuwe opleiding
UL	Universiteit Leiden
UvA	Universiteit van Amsterdam
VU	Vrije Universiteit
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de beperkte toetsing van de nieuwe opleiding
Wo-master Educatieve Master Primair Onderwijs (joint degree) van de Vrije Universiteit Amsterdam, penvoerder, Universiteit van Amsterdam en Universiteit Leiden

Aanvraagnummers: AV-1052, AV-1053 en AV-1054

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net